

URZĄD MIEJSKI W ŻNINIE

**OPRACOWANIE EKOFIZJOGRAFICZNE PODSTAWOWE
NA POTRZEBY PROJEKTU MIEJSCOWEGO PLANU
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
ŻNIN PÓŁNOC**

Autorzy:

mgr inż. arch. Agata Marciniak

mgr inż. arch. Aldona Cieśla

mgr inż. Sonia Myszak

KWIECIEŃ 2021

Spis treści

1. Podstawy prawne opracowania.	3
1) Podstawa prawna.	3
2) Zawartość i cele opracowania oraz jego powiązania z innymi dokumentami.	3
2. Rozpoznanie i charakterystyka stanu oraz funkcjonowania środowiska.	5
1) Położenie oraz ukształtowanie powierzchni ziemi (rzeźba terenu, geologia, surowce mineralne).	5
2) Budowa geologiczna i warunki glebowe.	8
3) Charakterystyka stosunków wodnych.	9
4) Powietrze atmosferyczne.	10
5) Warunki akustyczne.	13
6) Warunki klimatyczne.	13
7) Flora i fauna – różnorodność biologiczna.	15
8) Przyrodnicze obszary chronione.	15
9) Walory krajobrazowe i kulturowe terenów.	17
10) Składowanie odpadów.	18
11) Dotychczasowe zmiany w środowisku – podsumowanie.	19
3. Diagnoza stanu i funkcjonowania środowiska.	20
1) Jakość środowiska oraz zagrożenia i źródła tych zagrożeń.	20
2) Ocena odporności środowiska na degradację oraz zdolność do regeneracji.	23
3) Ocena stanu ochrony i użytkowania zasobów przyrodniczych, w tym różnorodności biologicznej.	24
4) Ocena stanu zachowania walorów krajobrazowych oraz możliwości ich kształtowania	24
5) Ocena zgodności dotychczasowego użytkowania i zagospodarowania obszaru z cechami i uwarunkowaniami przyrodniczymi	25
6) Ocena charakteru i intensywności zmian zachodzących w środowisku przyrodniczym	25
7) Możliwości ograniczenia zagrożeń dla środowiska przyrodniczego	25
4. Wstępna prognoza dalszych zmian zachodzących w środowisku przy utrzymaniu obecnego użytkowania i zagospodarowania.	27
5. Określenie przyrodniczych predyspozycji do kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej.	29
6. Ocena przydatności środowiska dla rozwoju.	30
7. Określenie uwarunkowań ekofizjograficznych.	31
1) Przydatność terenów dla rozwoju funkcji użytkowych.	31
2) Tereny zapewniające prawidłowe funkcjonowanie środowiska i różnorodności biologicznej.	32
3) Ograniczenia wynikające z konieczności ochrony zasobów środowiska i z występowania uciążliwości i zagrożeń środowiska.	32
8. Przepisy prawa i dokumenty pomocnicze.	33
9. Spis ilustracji i tabel.	35

1. Podstawy prawne opracowania.

1) Podstawa prawna.

Zgodnie z art. 72 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2020 r., poz. 1219 ze zm.) w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zapewnia się warunki utrzymania równowagi przyrodniczej i racjonalną gospodarkę zasobami środowiska, w szczególności przez:

- 1) ustalanie programów racjonalnego wykorzystania powierzchni ziemi, w tym na terenach eksploatacji złóż kopalin i racjonalnego gospodarowania gruntami;
- 2) uwzględnianie obszarów występowania złóż kopalin oraz obecnych i przyszłych potrzeb eksploatacji tych złóż;
- 3) zapewnianie kompleksowego rozwiązania problemów zabudowy miast i wsi, ze szczególnym uwzględnieniem gospodarki wodnej, odprowadzania ścieków, gospodarki odpadami, systemów transportowych i komunikacji publicznej oraz urządzania i kształtowania terenów zieleni;
- 4) uwzględnianie konieczności ochrony wód, gleby i ziemi przed zanieczyszczeniem w związku z prowadzeniem gospodarki rolnej;
- 5) zapewnianie ochrony walorów krajobrazowych środowiska i warunków klimatycznych;
- 5a) uwzględnianie potrzeb w zakresie zapobiegania ruchom masowym ziemi i ich skutkom;
- 6) uwzględnianie innych potrzeb w zakresie ochrony powietrza, wód, gleby, ziemi, ochrony przed hałasem, wibracjami i polami elektromagnetycznymi.

Przy przeznaczaniu terenów na poszczególne cele oraz przy określaniu zadań związanych z ich zagospodarowaniem w strukturze wykorzystania terenu, ustala się proporcje pozwalające na zachowanie lub przywrócenie na nich równowagi przyrodniczej i prawidłowych warunków życia oraz określa się sposób zagospodarowania obszarów zdegradowanych w wyniku działalności człowieka, klęsk żywiołowych oraz ruchów masowych ziemi.

Wszystkie te wymagania określa się na podstawie opracowań ekofizjograficznych, stosownie do rodzaju sporządzanego dokumentu, cech poszczególnych elementów przyrodniczych i ich wzajemnych powiązań.

Opracowanie ekofizjograficzne na potrzeby projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego sporządza się zgodnie z wytycznymi Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie opracowań ekofizjograficznych (Dz. U. z 2002 r., nr 155, poz. 1298).

Niniejsze opracowanie sporządzone jest na potrzeby projektu miejscowego planu opracowywanego na podstawie uchwały Nr XXV/255/20 Rady Miejskiej w Żninie z dnia 23 października 2020 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Żnin Północ.

2) Zawartość i cele opracowania oraz jego powiązania z innymi dokumentami.

Zgodnie z § 1 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie opracowań ekofizjograficznych opracowania ekofizjograficzne sporządza się, biorąc pod uwagę:

- 1) dostosowanie funkcji, struktury i intensywności zagospodarowania przestrzennego do uwarunkowań przyrodniczych;
- 2) zapewnienie trwałości podstawowych procesów przyrodniczych na obszarze objętym planem zagospodarowania przestrzennego;

**OPRACOWANIE EKOFIZJOGRAFICZNE PODSTAWOWE NA POTRZEBY PROJEKTU MIEJSCOWEGO PLANU
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ŻNIN PÓŁNOC**

- 3) zapewnienie warunków odnawialności zasobów środowiska;
- 4) eliminowanie lub ograniczanie zagrożeń i negatywnego oddziaływania na środowisko;
- 5) ustalenie kierunków rekultywacji obszarów zdegradowanych.

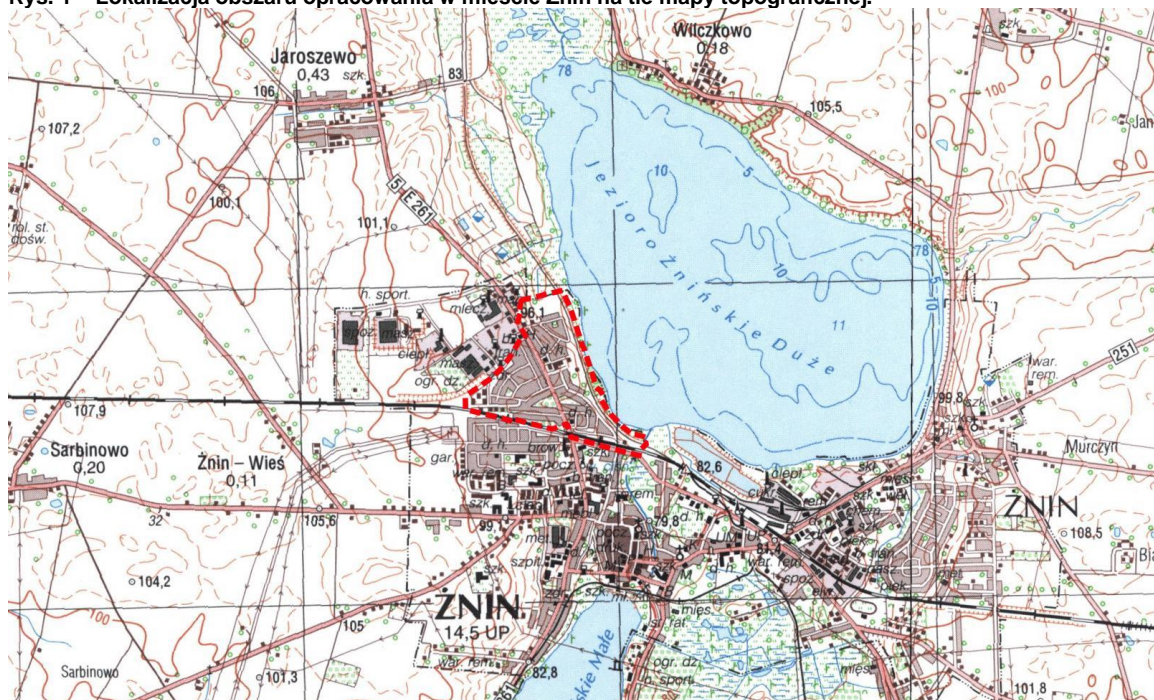
Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe jest dokumentem pomocniczym sporządzanym przed przystąpieniem do opracowania projektu planu miejscowego. Wyniki analiz przeprowadzanych w opracowaniu ekofizjograficznym wykorzystywane są w trakcie opracowywania projektu miejscowego planu i są podstawą do określenia w projekcie planu rodzaju i intensywności zabudowy oraz sposobu zagospodarowania terenów istotnych z punktu widzenia środowiska naturalnego.

2. Rozpoznanie i charakterystyka stanu oraz funkcjonowania środowiska.

1) Położenie oraz ukształtowanie powierzchni ziemi (rzeźba terenu, geologia, surowce mineralne).

Gmina miejsko-wiejska Żnin położona jest w północnej części powiatu żnińskiego, w południowo-zachodniej części województwa kujawsko-pomorskiego. Od południa graniczy z gminami powiatu żnińskiego: Janowiec Wielkopolski, Rogowo, Gąsawa oraz gminą Dąbrowa należącą do powiatu mogileńskiego. Od wschodu graniczy z gminami Barcin i Łabiszyn (powiat żniński), od północy z gminami: Szubin i Kcynia (powiat szubiński), a od zachodu z gminą Damasławek (powiat wągrowiecki, województwo wielkopolskie). Gminę Żnin zamieszkuje 24001 mieszkańców (2020) i zajmuje powierzchnię 250,4 km², co stanowi 25% powierzchni powiatu żnińskiego oraz 1,3% powierzchni województwa kujawsko-pomorskiego¹. Miasto Żnin jest miastem stanowiącym stolicę powiatu.

Rys. 1 – Lokalizacja obszaru opracowania w mieście Żnin na tle mapy topograficznej.

Źródło: geoportal, dane WMS (<https://www.geoportal.gov.pl/>), dostęp: 24-03-2020

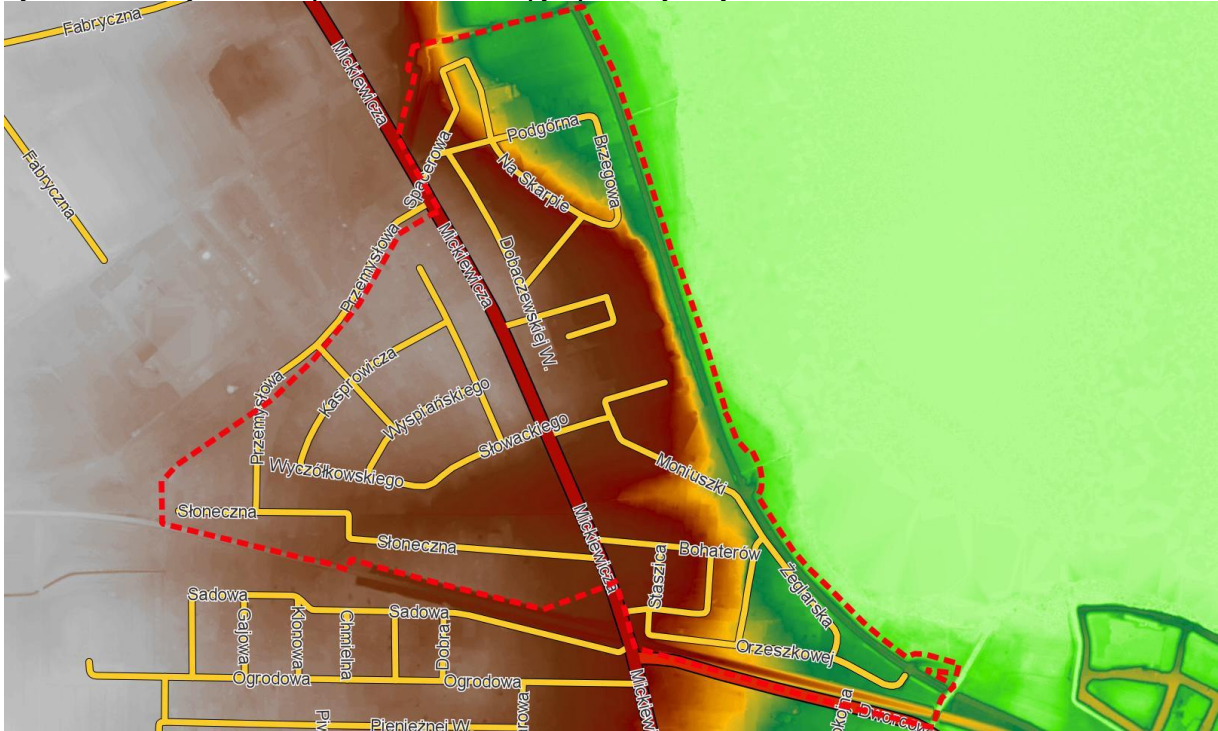
Obszar objęty miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego położony jest w północnej części miasta Żnin. Granica opracowania planu miejscowego przebiega: od północy granicą administracyjną miasta, dalej wzdłuż ul. Przemysłowej do nieczynnej linii kolejowej Żnin-Damasławek, następnie wzdłuż linii kolejowej do rzeki Gąsawki i dalej wzdłuż nieczynnej linii kolejowej Żnin-Bydgoszcz do granicy administracyjnej miasta. Teren objęty projektem planu ma powierzchnię około 44,5 ha.

Jest to teren części miasta Żnina położony w malowniczym sąsiedztwie Jeziora Żnińskiego Dużego. Jest on zagospodarowany przede wszystkim jako osiedle mieszkaniowe z dominującym udziałem zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej o regularnych kwartałach wydzielonych ulicami dojazdowymi. Oś komunikacyjną obszaru opracowania stanowi ul. Mickiewicza, dzieląca obszar na część zachodnią i wschodnią. W nielicznych miejscach występują enklawy zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej (rejon ul. Słonecznej w zachodniej części obszaru opracowania, rejon ul. Niedziałkowskiego w środkowo-wschodniej części obszaru opracowania, rejon ulic Staszica i Konopnickiej w południowo-wschodniej części obszaru opracowania). Istnieją również pojedyncze samodzielne budynki usługowe, najczęściej handlowe – jednak pełnią funkcję uzupełniającą dla reszty

¹ Dane GUS 2020

OPRACOWANIE EKOFIZJOGRAFICZNE PODSTAWOWE NA POTRZEBY PROJEKTU MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ŻNIN PÓŁNOC

Rys. 3 – Lokalizacja obszaru opracowania na tle mapy hipsometrycznej.

Źródło: geoportal, dane WMS (<https://www.geoportal.gov.pl/>), dostęp: 24-03-2020.

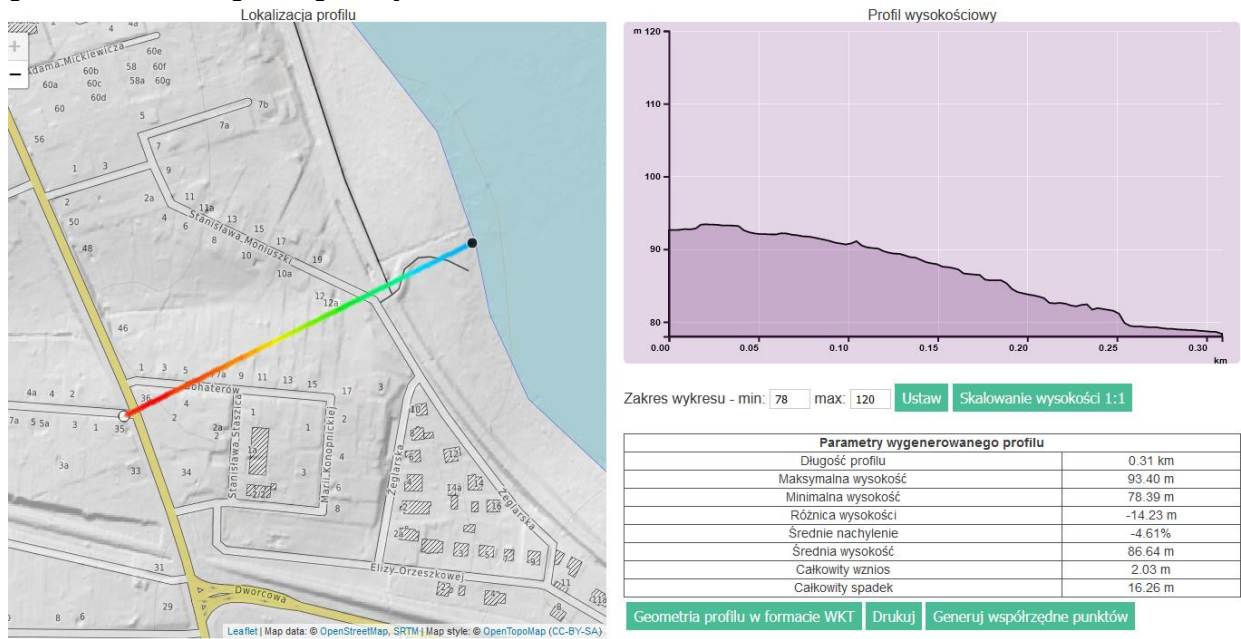
Rys. 4 – Przekrój podłużny terenu na podstawie numerycznego modelu terenu - pomiędzy ul. Mickiewicza a brzegiem Jeziora Żnińskiego Dużego na wysokości ulic Na Skarpie i Brzegowej.

Źródło: System Informacji Przestrzennej Urząd Miejski w Żninie, dostęp: 24-03-2020

OPRACOWANIE EKOFIZJOGRAFICZNE PODSTAWOWE NA POTRZEBY PROJEKTU MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ŻNIN PÓŁNOC

Rys. 5 – Przekrój podłużny terenu na podstawie numerycznego modelu terenu - pomiędzy ul. Mickiewicza a brzegiem Jeziora Żnińskiego Dużego na wysokości ulic Bohaterów i Moniuszki.

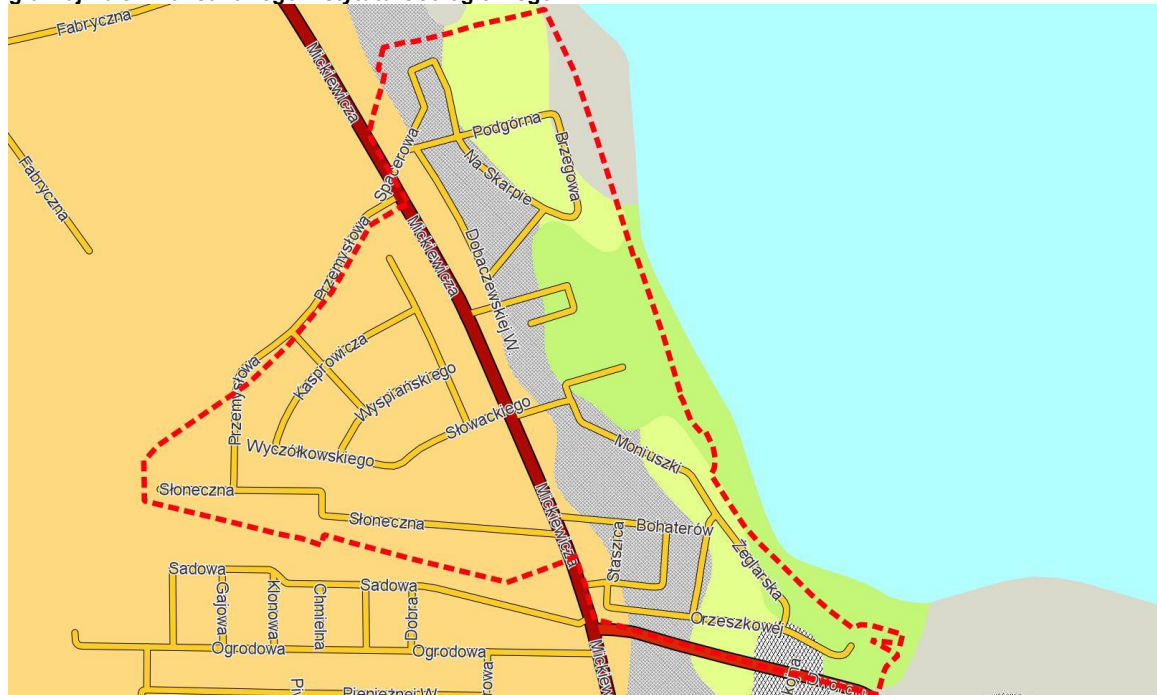

Źródło: System Informacji Przestrzennej Urząd Miejski w Żninie, dostęp: 24-03-2020

2) Budowa geologiczna i warunki glebowe.

Budowa geologiczna omawianego obszaru jest również zróżnicowana i charakteryzuje się podobnie jak w przypadku rzeźby terenu podziałem pomiędzy częścią zachodnią (bardziej jednorodną pod względem budowy geologicznej i ukształtowania terenu) a częścią wschodnią (zróżnicowaną z uwagi na podłoże geologiczne i rzeźbę terenu). Podział ten przebiega zasadniczo wzdłuż ulicy Mickiewicza.

Rys. 6 – Obszar opracowania planu na tle mapy wydzielen geologicznych na podstawie szczegółowej mapy geologicznej Polski Państwowego Instytutu Geologicznego.

Źródło: geoportal, dane WMS (<https://www.geoportal.gov.pl/>), dostęp: 24-03-2020.

W zachodniej części obszaru opracowania podłoże geologiczne stanowią osady lodowcowe (morenowe, glacialne) – gliny zwałowe. Wzdłuż ul. Mickiewicza i Dobaczewskiej przez cały obszar planu przebiega pas stanowiący piaski i gliny deluwialne i koluwalne (soliflukcyjne) należące do osadów deluwialnych (zmywów powierzchniowych) – o słabej wodoprzepuszczalności. W pasie terenu przylegającym do obszaru jeziora mamy do czynienia z podłożem składającym się z piasków rzecznych tarasów zalewowych 1,0-2,0 m n.p. rzeki (ciemniejsza zieleń) oraz piasków i żwirów wodnolodowcowych (jaśniejsza zieleń). Oba te utwory charakteryzują się średnią lub bardzo dobrą wodoprzepuszczalnością. Na północno-wschodnim krańcu obszaru opracowania w okolicach ul. Brzegowej mogą występować też grunty pochodzenia organicznego – torfy (kolor szary).³

W zakresie analizy mapy glebowo-rolniczej, należy stwierdzić, że w zachodniej części obszaru opracowania występują tereny zabudowane natomiast w północno-wschodniej części gleby brunatne właściwe (kompleks pszenno-dobry), czarne ziemie zdegradowane i szare ziemie (kompleks żytni słaby).⁴

Pod względem użytków gruntowych występujących na omawianym obszarze dominują znacznie użytki terenów zabudowanych (B i Bi), jednak zdarzają się mimo zrealizowanej zabudowy również użytki rolne klas RIIIa i RIIIb, RIVa, których wyłączenie z produkcji rolnej jeszcze nie nastąpiło. Uzupełniająco występują również użytki drogowe (dr), i tereny kolejowe (Tk).

Na obszarze opracowania omawianego planu miejscowego nie występują udokumentowane złoża surowców naturalnych.

3) Charakterystyka stosunków wodnych.

Wody powierzchniowe

Gmina Żnin leży w całości w dorzeczu Warty. Jest odwadniana poprzez Gąsawkę i Potok Foluski do Noteci, a jej południowo – zachodni fragment w rejonie jeziora Kaczkowskiego do Wełny (lewobrzeżnego dopływu Warty). Największa część gminy leży w zlewni Gąsawki, która jest lewobrzeżnym dopływem Noteci. W swoim górnym i środkowym biegu Gąsawka przepływa przez szereg jezior w dolinie wyraźnie zaznaczającej się w rzeźbie środkowej części gminy.⁵

Tereny położone w bezpośrednim sąsiedztwie Jeziora Żnińskiego Dużego objęte są strefami zagrożenia powodziowego o prawdopodobieństwie wystąpienia raz na 10, 100 i 500 lat. Problem ten nie dotyczy jednak obszaru objętego miejscowym planem, którego granice nie obejmują żadnej ze stref zagrożenia powodziowego.⁶

Analizowany teren położony jest, zgodnie z podziałem dokonany przez Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej w oparciu o dyrektywę 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającą ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (tzw. Ramowa Dyrektywa Wodna), w granicach jednolitej części wód powierzchniowych (JCWP) rzecznych Gąsawka do wypływu z Jez. Sobiejuńskiego (RW60002518836779).

Wody podziemne

Teren objęty miejscowym planem położony jest w obrębie obszaru nr 43 jednolitych części wód podziemnych o kodzie europejskim - PLGW600043. JCWPd nr 43 znajduje się w wykazie wód przeznaczonych do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia.

³ geoportal.pgi.gov.pl - dostęp: 24-03-2021

⁴ mapy glebowe województwa kujawsko-pomorskiego – dostęp: 24-03-2021

⁵ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żnin (uchwała nr XXVIII/305/2020 Rady Gminy Żnin z dnia 29 grudnia 2020 r.)

⁶ ISOK - Informatyczny System Osłony Kraju, dostępny w Internecie: <http://mapy.isok.gov.pl/imap/htm> [dostęp: 24-03-2020]

Na podstawie mapy hydrograficznej obszar objęty planem w znacznej części stanowią tereny zabudowane, które charakteryzują się przepuszczalnością zróżnicowaną (współczynnik filtracji od 10^{-3} do $0 \text{ m}^3 \text{ s}^{-1}$), która obejmuje grunty antropogeniczne, a więc silnie przeobrażone przez człowieka (klasa 5). Jedynie pas terenu przylegający do wschodniej granicy planu i granicy linii brzegowej jeziora zakwalifikowany jest do 1 klasy przepuszczalności, oznaczającej przepuszczalność łatwą o współczynniku filtracji większym niż $10^{-3} \text{ m}^3 \text{ s}^{-1}$, obejmuje najczęściej: rumosze skalne, piargi, żwiry i pospółki.

Analizowany teren leży w zasięgu hydroizobaty (rys. 7), określającej głębokość do zwierciadła wód podziemnych od powierzchni terenu na mniej niż 5 m, ale nie mniej niż 2 m na przeważającej zachodniej części terenu. Wschodnia część charakteryzująca się gwałtownym spadkiem terenu znajduje się już w granicach hydroizobaty określającej głębokość zwierciadła wód gruntowych na głębokości mniejszej niż 1 m p.p.t. aż do linii brzegowej jeziora.

Na przedmiotowym terenie nie występują ujęcia wód podziemnych. Obszar ponadto położony jest w zasięgu obszaru Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Subzbiornik Inowrocław-Gniezno nr 143: wody trzeciorzędowe, wymagające wysokiej ochrony (OWO), zbiornik o ogólnej powierzchni 200 km^2 . Średnia głębokość ujęcia wynosi 120 m, a szacunkowe zasoby dyspozycyjne $96 \text{ tys. m}^3/\text{dobę}$. Wody zbiornika obejmują swym zasięgiem centralny obszar gminy Żnin.

Rys. 7 - Lokalizacja obszaru opracowania na tle mapy hydrograficznej.

Źródło: geoportal, dane WMS (<https://www.geoportal.gov.pl/>), dostęp: 25-03-2021

4) Powietrze atmosferyczne.

W celu rozpoznania stopnia zanieczyszczenia powietrza w Polsce, prowadzone są kontrole stężeń substancji zanieczyszczających w formie pomiarów emisji oraz badań monitoringowych immisji. W województwie kujawsko - pomorskim wydzielono 4 strefy: aglomerację bydgoską (kod PL0401), miasto Toruń (kod PL0402), miasto Włocławek (kod PL0403) i strefę kujawsko - pomorską (kod PL0404). Monitoring jakości powietrza, dla strefy kujawsko-pomorskiej prowadzony jest przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska – Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Bydgoszczy. Przedmiotowy obszar został do niej zakwalifikowany na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 2

**OPRACOWANIE EKOFIZJOGRAFICZNE PODSTAWOWE NA POTRZEBY PROJEKTU MIEJSCOWEGO PLANU
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ŻNIN PÓŁNOC**

sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz. U. z 2012 r. poz. 914), na podstawie którego cały powiat żniński należy analizować jako część tej właśnie strefy.

Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Bydgoszczy w rocznej ocenie jakości powietrza w województwie kujawsko-pomorskim za rok 2019⁷, zaprezentował wyniki oceny jakości powietrza atmosferycznego pod kątem kryteriów dla ochrony zdrowia oraz dla ochrony roślin. Wynikiem tej oceny jest zaliczenie strefy kujawsko-pomorskiej do jednej z klas:

1. w klasyfikacji podstawowej:

- do klasy A – jeżeli stężenia zanieczyszczenia na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych lub poziomów docelowych;
- do klasy C – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalny lub poziomy docelowy.

2. w klasyfikacji dodatkowej (klasyfikacja wprowadzona na potrzeby raportowania do Komisji Europejskiej):

- do klasy A1 – jeżeli brak przekroczenia poziomu dopuszczalnego dla pyłu PM_{2,5} dla fazy II – tj. ≤20 µg/m³;
- do klasy C1 – jeżeli odnotowano przekroczenie poziomu dopuszczalnego dla pyłu PM_{2,5} dla fazy II – tj. >20 µg/m³;
- do klasy D1 – jeżeli poziom stężeń ozonu nie przekracza poziomu celu długoterminowego;
- do klasy D2 – jeżeli poziom stężeń ozonu przekracza poziom celu długoterminowego.

Tab. 1 - Wyniki oceny jakości powietrza w roku 2019 pod kątem ochrony zdrowia ludzi

Nazwa strefy	Kod strefy	Klasa określona dla poszczególnych zanieczyszczeń												
		kryterium – poziom dopuszczalny							kryterium – poziom docelowy					
		dwutlenek siarki	dwutlenek azotu	pył zawieszony PM10	pył zawieszony PM _{2,5}		ołów	benzen	tlenek węgla	arsen	benzo(a)piren	kadm	nikiel	ozon
			faza I	faza II										
aglomeracja bydgoska	PL0401	A	A	C	A	C1	A	A	A	A	C	A	A	A
miasto Toruń	PL0402	A	A	A	A	A1	A	A	A	A	A	A	A	A
miasto Włocławek	PL0403	A	A	A	A	C1	A	A	A	A	C	A	A	A
strefa kujawsko - pomorska	PL0404	A	A	C	A	C1	A	A	A	A	C	A	A	A

Nazwa strefy	Kod strefy	Klasa dla ozonu - kryterium poziom celu długoterminowego
aglomeracja bydgoska	PL0401	D2
miasto Toruń	PL0402	D2
miasto Włocławek	PL0403	D2
strefa kujawsko - pomorska	PL0404	D2

⁷ Roczne oceny jakości powietrza w województwie kujawsko-pomorskim, Ocena na rok 2019, dostępny w Internecie: <http://powietrze.gios.gov.pl/pjp/publications/card/14182> [dostęp: 25-03-2021]

**OPRACOWANIE EKOFIZJOGRAFICZNE PODSTAWOWE NA POTRZEBY PROJEKTU MIEJSCOWEGO PLANU
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ŻNIN PÓŁNOC**

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie kujawsko-pomorskim za rok 2019, str. 108

Roczna ocena jakości powietrza na rok 2019 w województwie kujawsko-pomorskim dla strefy kujawsko-pomorskiej według kryteriów odniesionych do ochrony zdrowia wykazała brak przekroczeń dopuszczalnego poziomu substancji w powietrzu dla dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, benzenu, tlenku węgla, ozonu, ołowiu, arsenu, kadmu, niklu, pyłu zawieszonego PM10 oraz pyłu zawieszonego PM2,5 (w fazie pierwszej), zatem całą strefę zaklasyfikowano w odniesieniu do tych substancji do klasy A.

Najwyższa wartość stężenia substancji w powietrzu dotyczy substancji pyłu zawieszonego PM 2,5 w fazie drugiej oraz benzo(a)pirenu. Ocena jakości powietrza wykazała przekroczenie dopuszczalnych stężeń ww. substancji, klasyfikując tym samym strefę kujawsko-pomorską w klasie C1 dla PM 2,5 faza II i C dla benzo(a)pirenu. Ponadto, cała strefa kujawsko-pomorska została zaliczona do klasy dla ozonu D2 w kryterium poziomu celu długoterminowego.

Ocena jakości powietrza w strefie kujawsko-pomorskiej pod kątem ochrony roślin nie wykazała przekroczeń w zanieczyszczeniu powietrza dwutlenkiem azotu i dwutlenkiem siarki, a co za tym idzie strefa została zaliczona do klasy A. Wykazała natomiast przekroczenia w zanieczyszczeniu powietrza ozonem, w związku z czym strefę kujawsko-pomorską zaliczono do klasy C.

Tab. 2 - Wyniki oceny jakości powietrza w roku 2019 pod kątem ochrony roślin

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń	
		kryterium – poziom dopuszczalny	
		dwutlenek siarki	tlenki azotu
strefa kujawsko - pomorska	PL0404	A	A

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla ozonu – kryterium poziom docelowy
strefa kujawsko - pomorska	PL0404	A

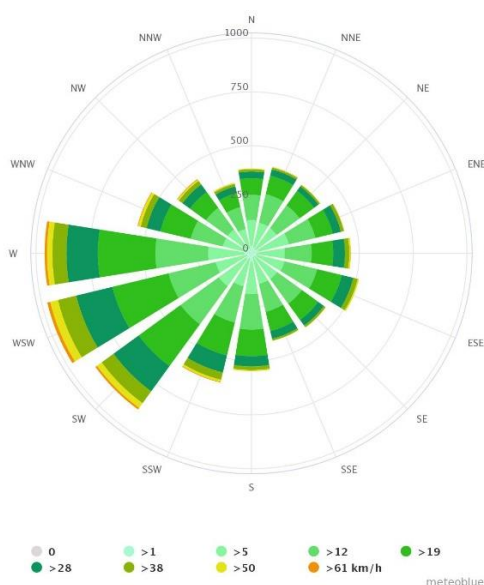
Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla ozonu - kryterium poziom celu długoterminowego
strefa kujawsko - pomorska	PL0404	D2

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie kujawsko-pomorskim za rok 2019, str. 119

Według Instytutu Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania, Polskiej Akademii Nauk dominującym kierunkiem wiatrów w gminie Żnin jest kierunek zachodni i południowo-zachodni.

Na obszarze opracowania źródłem zanieczyszczenia powietrza jest głównie transport samochodowy. Zabudowa w obszarze planu jest zaopatrywana w energię grzewczą przez ciepłownię w Żninie. Nie ma zatem tutaj zjawiska zanieczyszczenia powietrza w wyniku stosowania węgla w pojedynczych gospodarstwach domowych.

Rys. 8 – Róża wiatrów dla gminy Żnin.

Źródło: Klimat dla gminy Żnin, (<https://www.meteoblue.com>), dostęp: 25-03-2021

5) Warunki akustyczne.

Zgodnie z Raportem o Stanie Środowiska w województwie kujawsko-pomorskim (2020)⁸, zanieczyszczenie hałasem staje się jednym z głównych problemów ochrony środowiska, zwłaszcza w pobliżu dużych aglomeracji miejskich, a co za tym idzie ochrona przed hałasem jest zadaniem nabierającym coraz większego znaczenia. Najistotniejszy wpływ na klimat akustyczny ma hałas komunikacyjny. Natomiast w mniejszym stopniu hałas przemysłowy i lotniczy. Obowiązujące standardy akustyczne określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U. 2014 r., poz. 112). Art. 113.1 ustawy Prawo ochrony środowiska, doprecyzowuje, że ochronie akustycznej podlegają tereny faktycznie zagospodarowane.

Dla gminy Żnin głównym źródłem hałasu jest tzw. hałas komunikacyjny. Teren objęty projektem planu znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie dróg gminnych, dla których nie przeprowadzono badań obciążenia sieci komunikacyjnej po roku 2014.

6) Warunki klimatyczne.

Klimat lokalny w gminie Żnin jest podobnie jak w pozostałej części województwa determinowany powietrzem polarno-morskim, co oznacza stosunkowo łagodne zimy, a także deszczowe i pochmurne lata. Warunki klimatyczne dodatkowo kształtuje przestrzeń miejska - na skutek zmian urbanistycznych do atmosfery dopływają sztucznie wytworzone masy ciepłego powietrza.

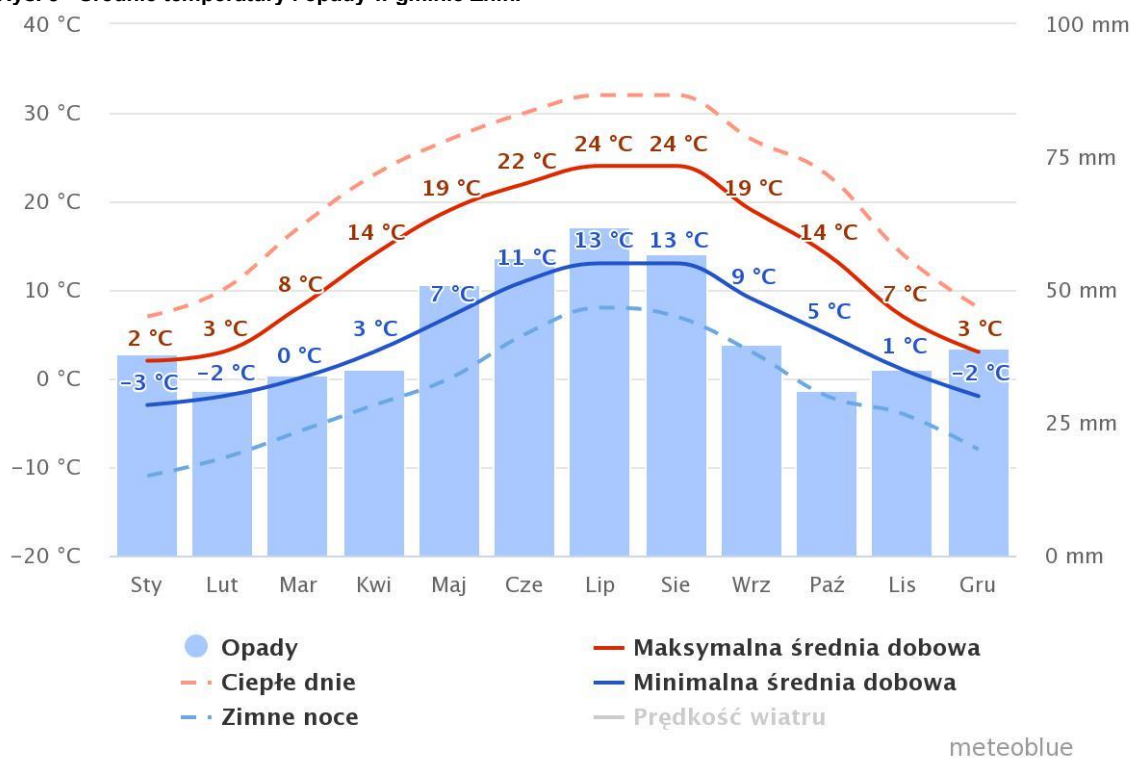
Klimat w mieście Żnin jest umiarkowanie ciepły. Opady deszczu są znaczące, występują nawet podczas suchych miesięcy. Klasyfikacja klimatu Köppena-Geigera: Cfb - klimat oceaniczny. Na tym obszarze temperatura średnia wynosi 9,2 °C. Średnioroczne opady to 650 mm. Najsuchszym miesiącem jest luty z 38 mm deszczu. W lipcu opady osiągają wartość szczytową, ze średnią 62 mm. Lipiec jest też najcieplejszym miesiącem roku. Średnia temperatura w miesiącu lipcu wynosi 19,4 °C. Styczeń jest najzimniejszym miesiącem. Różnica w opadach pomiędzy najsuchszym i najbardziej deszczowym miesiącem wynosi 54 mm. Wahania roczne temperatur wynoszą 20,6 °C.

⁸ Stan Środowiska w Wielkopolsce Raport 2020, dostępny w Internecie: https://www.gios.gov.pl/images/dokumenty/pms/raporty/stan_srodowiska_2020_kujawsko-pomorskie.pdf [dostęp: 25-03-2021]

Zgodnie ze „Strategicznym planem adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” (SPA 2020) największy wpływ na warunki klimatyczne mają zjawiska ekstremalne, których obecne nasilenie się zauważalnie zmienia dynamikę cech klimatu w Polsce. We wszystkich porach roku obserwowany jest wzrost temperatury powietrza, z czego zdecydowanie większy jest on w okresie zimowym niż letnim, co bezpośrednio skutkuje zmniejszeniem się liczby dni mroźnych w roku.

Dla regionu, w którym znajduje się obszar opracowania zaobserwowano wzrost liczby dni z opadami. Mimo częstszego pojawiania się długotrwałego wiatru o większej prędkości, omawiany obszar nie należy do regionów o zwiększonym ryzyku występowania maksymalnych prędkości wiatru. Wzrost średniej temperatury powietrza będzie miał pozytywne skutki m.in. w postaci wydłużenia okresu wegetacyjnego, skrócenia okresu grzewczego oraz wydłużeniu sezonu turystycznego.

Rys. 9 - Średnie temperatury i opady w gminie Żnin.

Źródło: Klimat dla gminy Żnin, (<https://www.meteoblue.com>), dostęp: 25-03-2021

Dominujące są jednak przewidywane negatywne konsekwencje zmian klimatu. Ze zmianami klimatycznymi wiążą się niekorzystne zmiany warunków hydrologicznych. Wprowadzie roczne sumy opadów nie ulegają zasadniczym zmianom jednak ich charakter staje się bardziej losowy i nierównomierny, czego skutkiem są dłuższe okresy bezopadowe, przerywane gwałtownymi i nawałnymi opadami. Poziom wód gruntowych będzie się obniżał, co negatywnie wpłynie na różnorodność biologiczną i formy ochrony przyrody w szczególności na zbiorniki wodne i tereny podmokłe. Zmiany będzie można zaobserwować również w porze zimowej, gdzie skróci się okres zalegania pokrywy śnieżnej i jej grubość, oraz nasili się proces ewaporacji, co wpłynie na spadek zasobów wodnych kraju.

Jednocześnie efektem zmian klimatu będzie zwiększanie częstotliwości występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych i katastrof, które będą miały istotny wpływ na obszary wrażliwe i gospodarkę kraju. Podstawowe znaczenie będą miały ulewne deszcze niosące ryzyko powodzi i podtopień lub osuwisk – głównie na obszarach górskich i wyżynnych, ale także na zboczach dolin rzecznych i na klifach wzdłuż brzegu morskiego.

Coraz częściej będzie można zaobserwować silne wiatry a nawet towarzyszące im incydentalnie trąby powietrzne i wyładowania atmosferyczne, które mogą znacząco wpłynąć m.in. na budownictwo oraz infrastrukturę energetyczną i transportową.⁹

Przywołany dokument opisuje szereg kierunków działań, mających na celu zwiększenie adaptacji poszczególnych sektorów do zmian klimatycznych.

7) Flora i fauna – różnorodność biologiczna.

Zgodnie z „Regionalizacją geobotaniczną Polski” opracowaną przez J. M. Matuszkiewicz¹⁰ obszar planu położony jest w Podprowincji Środkowoeuropejskiej Właściwej, Dziale Brandenbursko-Wielkopolskim (B), Krainie Środkowowielkopolskiej (B.2), Okręgu Pojezierza Gnieźnieńskiego (B.2.1), w Podokręgu Żnińskim (B.2.1.b), a potencjalną roślinność naturalną stanowi grąd środkowoeuropejski, odmiana śląsko-wielkopolska, forma niżowa, seria żyzna (Galio-Carpinetum) z niewielkim udziałem niżowego łęgu wiązowo-dębowego (Ficario-Ulmetum chrysosplenietosum).¹¹

Przedmiotowy teren charakteryzuje się silnymi przekształceniami antropogenicznymi. Jest to teren zagospodarowany zabudową głównie mieszkaniową. Na analizowanym obszarze występują skupiska zieleni wysokiej. Znajdują się one głównie w pasie nad Jeziorem Żnińskim Dużym i są zdominowane przez drzewa z gatunku olszy czarnej, olszy szarej. Występują też leszczyny. Wzdłuż ul. Mickiewicza występują okazałe wiązy, leszczyny, klony pospolite.

W obszarze nie zaobserwowano zwierząt, roślin ani grzybów objętych ochroną gatunkową określoną na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2016 r. poz. 2183 ze zm.), rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r. poz. 1409) oraz rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014 r. poz. 1408). Na terenie nie zaobserwowano także występujących rzadko gatunków oraz tych zagrożonych wyginięciem oraz gatunków roślin i zwierząt ważnych dla wspólnoty, które wymagają ścisłej ochrony określonej na podstawie załącznika IV Dyrektywy rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. U. L 206 z 22.7.1992).

8) Przyrodnicze obszary chronione.

W gminie Żnin występują następujące formy ochrony przyrody:

- a. Obszar Chronionego Krajobrazu „Jezior Żędowskich”,
- b. Obszar Chronionego Krajobrazu „Jezior Żnińskich”,
- c. Obszar Chronionego Krajobrazu „Jezior Rogowskich”
- d. Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Natura 2000, „Ostoja Barcińsko-Gąsawska” [PLH040028],
- e. pomniki przyrody.

Obszar objęty przedmiotowym planem w części położonej wzdłuż Jeziora Żnińskiego Dużego objęty jest granicami terenów chronionych na podstawie ustawy z 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody tj. Obszaru Chronionego Krajobrazu „Jezior Żnińskich”.

Obszar obejmuje dwa systemy jezior usytuowanych w granicach Pojezierza Gnieźnieńskiego – różniących się zasadniczo fizjonomią. Rynnę zachodnią - z jeziorami Dużym i Małym Żnińskim, Weneckim, Biskupińskim, Gąsawskim i innymi charakteryzują płaskie brzegi i niski stopień lesistości. Natomiast rynna wschodnia charakteryzuje się wyższym

⁹ „Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” (SPA 2020) – www.ms.gov.pl

¹⁰ Regionalizacja geobotaniczna Polskie, J. M. Matuszkiewicz, Polska Akademia Nauk, IGiPZ PAN, Warszawa, 2008

¹¹ Potencjalna roślinność naturalna Polski, J. M. Matuszkiewicz, Polska Akademia Nauk, IGiPZ PAN, Warszawa, 2008

stopniem lesistości brzegów, głębszym wcięciem rynny i wyższymi walorami krajobrazowymi oraz przydatnością dla wypoczynku. Zachodnia rynna spełnia natomiast rolę obszaru wskazanego do ochrony również ze względów kulturowo-historycznych (Biskupin, Gąsawa, Żnin, Wenecja). W obręb jednostki wchodzi także fragment miejscowości Żnin, stanowiący integralną część rynny jeziornej.

Obszar został powołany Rozporządzeniem nr 9/1991 Wojewody Bydgoskiego z dnia 14 czerwca 1991 r. w sprawie utworzenia 22 obszarów krajobrazu chronionego w województwie bydgoskim. Akty prawne dotyczące tego obszaru ulegały wielokrotnym zmianom. Obecnie dla tego obszaru obowiązuje Uchwała nr XLIX/810/18 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 24 września 2018 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Jezior Żnińskich (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2018 r. poz. 4856). Rozporządzenie zawiera ustalenia dotyczące czynnej ochrony ekosystemów. W odniesieniu do omawianego obszaru miejskiego zastosowanie będą miały ustalenia dla:

- a) ekosystemów nieleśnych:
 - utrzymanie i przeciwdziałanie zarastaniu łąk, pastwisk i torfowisk poprzez koszenie i wypas, a także mechaniczne usuwanie samosiewów drzew i krzewów z terenów otwartych,
 - unikanie dalszej fragmentacji łąk i pastwisk,
 - preferowana ochrona roślin przed szkodnikami metodami biologicznymi zamiast chemicznych,
 - wprowadzanie różnorodnych form zieleni na terenach zurbanizowanych;
- b) ekosystemów wodnych
 - zachowanie istniejących zbiorników wodnych, w tym starorzeczy oraz cieków z pasem roślinności okalającej,
 - zachowanie naturalnej dostępności do linii brzegowej rzek i jezior,
 - retencjonowanie wód dla realizacji celów ekologicznych,
 - dla ochrony przed zanieczyszczeniami obszarowymi wprowadzanie zadrzewień i zakrzewień na tereny nadbrzeżne oraz w bezpośrednich zlewniach jezior.

A także inne rekomendacje dotyczące m.in. poprawy ekspozycji obiektów zabytkowych. Ustalono również zakazy i w odniesieniu do obszaru planu będą miały zastosowanie m.in. zakaz:

- realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
- likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych,
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych,
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka,
- likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych,
- budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m (w ramach granic OCHK) od linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych i zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na

wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art. 389 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne - z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.

Najbliżej terenu opracowania znajduje się obszar mający znaczenie dla Wspólnoty „Ostoja Barcińsko-Gąsawska” Natura 2000 – PLH040028, który położony jest w odległości ok. 9,5 km w linii prostej na wschód od obszaru opracowania omawianego planu miejscowego.

9) Walory krajobrazowe i kulturowe terenów.

Miasto i gmina Żnin zajmuje fragment krainy historycznej, jaką są Pałuki. Granice Pałuk na północy i wschodzie biegną Notecią, na południowym wschodzie – doliną Foluńskiej Strugi, na południu – Wełną. Granica zachodnia przebiega przez Rogoźno, Budzyń i Margonin. Pałuki stanowią jeden z najstarszych obszarów osadniczych w Polsce. Świadczą o tym liczne wykopaliska archeologiczne z okresu kultury łużyckiej, w tym najbardziej znane położone w nieodległym Biskupinie, a także w granicach gminy Żnin – w dawnej osadzie w Sobiejuchach. Na obszarze obecnej gminy Żnin w początkach państwa polskiego (X – XI w.) istniały grody obronne m. in. w Jaroszewie, Wenecji i Żninie.¹²

W gminie Żnin znajdują się 22 zabytki wpisane do rejestru zabytków. W ramach przyjętej Zarządzeniem Burmistrza nr 111/2016 z dnia 6 maja 2016 r. Gminnej Ewidencji Zabytków Miasta i Gminy Żnin- znajduje się 531 pozycji.

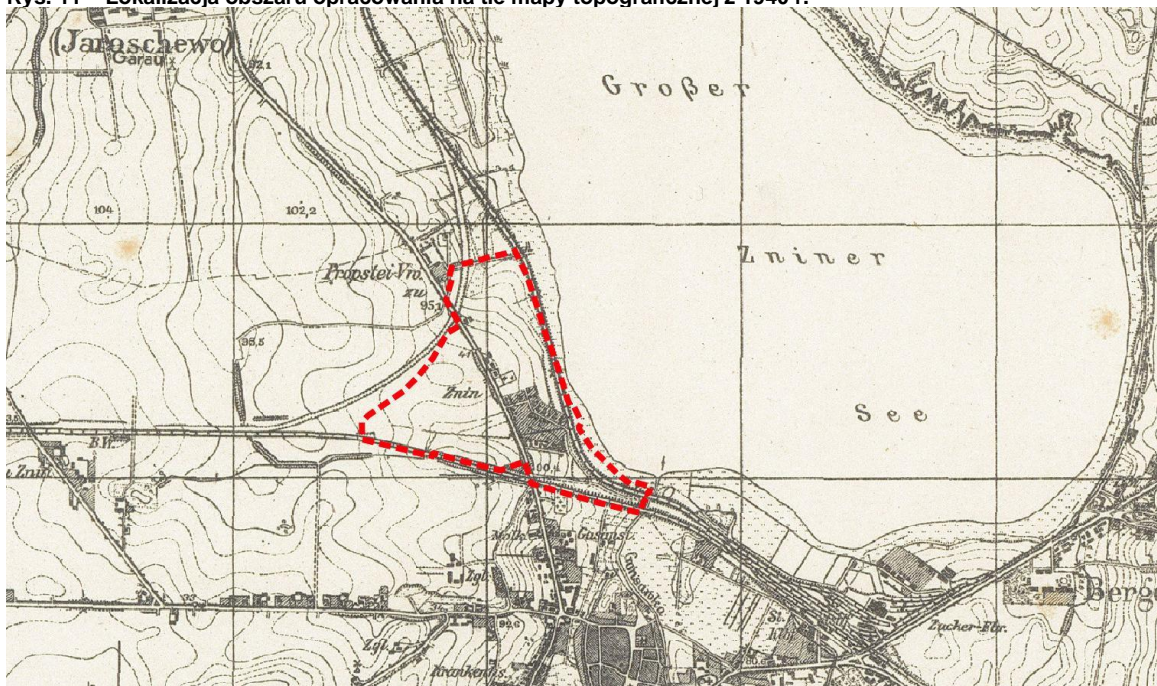
Rysunek nr 8 przedstawia uwarunkowania z zakresu ochrony zabytków. Teren planu miejscowego w części wschodniej opracowania objęty jest ochroną konserwatorską w ramach strefy „B” ochrony konserwatorskiej (kolor różowy), której zasięg jest równoznaczny z zasięgiem strefy ochrony archeologicznej „W”. Ponadto, część planu objęta jest strefą ochrony konserwatorskiej krajobrazu i ekspozycji „E” (kolor granatowy) zabytkowego zespołu urbanistycznego ujętego w gminnej ewidencji zabytków. Granice stref „B” oraz ochrony krajobrazu „E” pokazano na rysunku nr 8. W ramach strefy „B” oznaczono również cmentarz żydowski przy ul. Niedziałkowskiego i Mickiewicza. Na terenie planu znajdują się również obiekty ujęte w gminnej ewidencji zabytków (kolor żółty).

¹² Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żnin – Uwarunkowania (2020) – str. 24-25

Rys. 10 – Lokalizacja w obszarze opracowania planu: strefy ochrony konserwatorskiej „B” i ochrony konserwatorskiej krajobrazu i ekspozycji „E” oraz budynków ujętych w gminnej ewidencji zabytków.

Rys. 11 – Lokalizacja obszaru opracowania na tle mapy topograficznej z 1940 r.

Źródło: Archiwum map zachodniej Polski - <http://mapy.amzp.pl>, dostęp: 04.11.2020 r.

W celu przybliżenia obszarów struktury funkcjonalno-przestrzennej zabudowy, która istniała najwcześniej pokazano mapę topograficzną z 1940 r. ukazującą ówczesny stan zagospodarowania obszaru objętego planem. Wynika z niej, że układ ten istniał wówczas w rejonie ob. ulic: Żeglarskiej, Bohaterów oraz Moniuszki (rysunek 9).

10) Składowanie odpadów.

Odpady zmieszane komunalne, zielone i pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania są przekazywane do regionalnej instalacji do

przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK) zlokalizowanej w miejscowości Wawrzynki, która zarządzana jest przez Novago Żnin Sp. z o.o. Istnieje tam składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, kompostownie odpadów zielonych oraz instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów. W mieście Żnin przy ul. Jasnej 2a znajduje się punkt selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK) oraz zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego.¹³

Na terenie objętym opracowaniem nie znajdują się żadne przedsięwzięcia związane ze składowaniem odpadów. Na obszarze planu składowanie odpadów następuje w ramach gospodarstw domowych oraz usług handlu, zgodnie z przyjętym systemem segregacji i odbioru odpadów w gminie.

11) Dotychczasowe zmiany w środowisku – podsumowanie.

Jak wynika z analizy poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego, przedmiotowy obszar należy do terenów silnie przekształconych antropogenicznie, ponieważ stanowi on zagospodarowany niemal w całości fragment miasta Żnina. Na terenie istnieje osiedle mieszkaniowe zabudowy jednorodzinnej, na części występuje również zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna oraz usługi. Występuje tam w związku z tym duży stopień utwardzenia terenów oraz jednocześnie znaczny udział przestrzeni ogrodów przydomowych. Występują powierzchnie terenu stanowiące obszary zielone, zadrzewione i zakrzewione i znajdują się one w dużej mierze wzdłuż pasa terenu graniczącego z brzegiem Jeziora Żnińskiego Dużego. Ale również w części zachodniej planu w rejonie ul. Słonecznej i Słowackiego znajduje się zadrzewiony fragment terenu wzdłuż istniejącego rowu melioracyjnego.

Skutki dotychczasowego sposobu użytkowania terenu nie są dla środowiska obojętne. Wynikają one z użytkowania istniejącej zabudowy oraz nowych realizacji budowlanych. Uszczupleniu ulega szata roślinna, z uwagi na nowe realizacje domów jednorodzinnych – najnowsze budynki powstają w rejonie ul. Spacerowej i Podgórznej. Ponadto, duże różnice w rzędnych terenu powodują szybki spływ wód opadowych i roztopowych w kierunku jeziora. Zakłada się, że są one pozbawione ponadnormatywnych zanieczyszczeń z uwagi na fakt zagospodarowania terenu zabudową mieszkaniową jednorodziną w tym rejonie. Ze względu na częściowe utwardzenie terenu powierzchniami nieprzepuszczalnymi, zmniejszają się możliwości retencji gleby. Obecne użytkowanie terenów nie powinno wpływać negatywnie na stan wód podziemnych, ze względu na zrealizowany system kanalizacji sanitarnej.

Wschodnie krańce terenu znajdują się w obszarze chronionym ustalonym na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody – tj. Obszaru Chronionego Krajobrazu „Jezior Żnińskich”. Na obszarze występują również stanowiska archeologiczne i obiekty wpisane do gminnej ewidencji zabytków.

¹³ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żnin – Uwarunkowania (2020) – str. 83

3. Diagnoza stanu i funkcjonowania środowiska.

1) Jakość środowiska oraz zagrożenia i źródła tych zagrożeń.

Wody powierzchniowe

Zgodnie z Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry¹⁴ teren położony jest w granicy jednolitej części wód powierzchniowych (JCWP) rzecznych – Gąsawka do wypływu z Jez. Sobiejuskiego (RW60002518836779). Dla JCWP określono cele środowiskowe w zakresie potencjału ekologicznego jako dobry potencjał ekologiczny, natomiast w zakresie stanu chemicznego - dobry stan chemiczny. JCWP ma status silnie zmienionej części wód (SZCW).

W ramach Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry przeprowadzono ocenę wpływu na stan wód powierzchniowych rzecznych, wiążącą się z oceną ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych. Ocena ta miała na celu zidentyfikowanie tych JCWP, które z powodu występowania istotnych oddziaływań antropogenicznych mogą nie osiągnąć ustalonych dla nich celów środowiskowych. Wskaźniki jakości wód w zakresie elementów fizykochemicznych zakwalifikowano do klasy IV a w zakresie elementów hydromorfologicznych do klasy II. Stan/potencjał ekologiczny jest słaby a stan chemiczny poniżej dobrego. W związku z tym, zagrożone jest osiągnięcie celów środowiskowych. Zidentyfikowano znaczącą presję ze strony gospodarki komunalnej, ale też wskazano, że istnieje presja nierozpoznana. Ponadto, JCWP należy do części wód wyznaczonych jako obszar szczególnie narażony, z którego odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć, a także wyznaczonych jako obszary wrażliwe na substancje biogenne.

W związku z ryzykiem nieosiągnięcia celu środowiskowego wyznaczono następujące działania:

- kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata,
- kontrola postępowania w zakresie oczyszczania ścieków przez przedsiębiorstwa z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata,
- modernizacja oczyszczalni ścieków Jaroszewo, m.in. zwiększenie wydajności oczyszczalni do 43945 RLM oraz modernizacja części osadowej oczyszczalni,
- budowa sieci kanalizacyjnej w aglomeracji Żnin,
- budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących,
- budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków,
- regularny wywóz nieczystości płynnych.

Dla obszaru chronionego (OCHK Jezior Żnińskich) celem środowiskowym jest zachowanie różnorodności biologicznej siedlisk. Ochrona zbiorników wód powierzchniowych (naturalnych, płynących i stojących) wraz z pasem otaczającej roślinności. Ochrona typowego krajobrazu Pojezierza (jezior rynnowych); ochrona wód jezior przed zanieczyszczeniem z powodu znikomej szaty roślinnej.

Obszar planu jest całkowicie objęty systemem kanalizacji wodno-kanalizacyjnej, zatem nie występuje w tym obszarze problem w tym zakresie i tereny objęte opracowaniem nie przyczyniają się w sposób negatywny do presji komunalnej zidentyfikowanej w Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry.

Wody podziemne

¹⁴ Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. z 2016 poz. 1967), str. 35, 92, 146, 388.

Obszar planu miejscowego znajduje się w granicach JCWPd nr 43 (PLGW600043). Według badań jakości wód podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzonych przez Państwowy Instytut Geologiczny w Warszawie, wody podziemne w tej JCWPd mają II końcową klasę jakości w 2020 roku. Badania były wykonane w punkcie pomiarowym nr 1950. Jest to najbliższy położony punkt względem obszaru opracowania planu i znajduje się w miejscowości Kąpie (gmina Łabiszyn, powiat żniński).¹⁵ Ocena jakości wód została wykonana w oparciu o Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 grudnia 2015 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. 2016. poz. 85). Klasyfikacja elementów fizykochemicznych stanu wód podziemnych obejmuje pięć klas jakości wód podziemnych, w których klasa II oznacza wody dobrej jakości, w których wartości niektórych elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych lub też wartości te nie wskazują na wpływ działalności człowieka albo wpływ ten jest bardzo słaby.

W ramach Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry¹⁶ przeprowadzono ocenę wpływu na stan wód podziemnych. Podczas oceny ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych wzięto pod uwagę praktycznie wszystkie elementy mające znaczenie dla oceny stanu wód podziemnych, zarówno ilościowego, jak i chemicznego. Cele środowiskowe ustalone dla JCWPd nr 43 to:

- dla stanu chemicznego: dobry stan chemiczny; mniej rygorystyczny cel dla parametru Cl (ochrona stanu przed dalszym pogorszeniem),
- dla stanu ilościowego: mniej rygorystyczny cel: ochrona stanu ilościowego przed dalszym pogorszeniem.

JCWPd nr 43 jest monitorowana, a według przeprowadzonych badań, jej stan ilościowy określono jako słaby, podobnie jak stan chemiczny, a co za tym idzie istnieje ryzyko nieosiągnięcia celów środowiskowych. Przyczyną tego stanu rzeczy jest zbyt wysoki pobór wody w ujęciach wody w okolicach Nakła nad Notecią, a także w związku z odkrywką węgla brunatnego Pątnów (na sąsiedniej jednostce JCWPd) doszło do zniekształcenia stosunków wodnych pod wpływem obniżenia poziomu wód podziemnych w Powidzkim Parku Krajobrazowym wywołanego odwodnieniem górniczym. W związku z powyższym, wyznaczono następujące działania:

- stworzenie podstaw do umożliwienia przeprowadzenia pomiarów i raportowania ilości nierejestrowanych poborów wód podziemnych,
- przegląd pozwoleń wodnoprawnych związanych z poborem wód podziemnych
- inwentaryzacja ujęć wód podziemnych wykorzystywanych do nawodnień rolniczych. (dot. studni wykonanych w ramach zwykłego korzystania z wód) i kontrola poboru wody z tych ujęć,
- opracowanie projektu rozporządzenia na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP),
- wydanie rozporządzenia na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP),
- przekazywanie raz w roku przez zarządcę zakładu górniczego danych o stanie wyrobiska, w którym zaprzestano eksploatacji (prowadzone odwodnienia, stan rekultywacji, prowadzenie monitoringu),
- coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela/użytkownika ujęcia,

¹⁵ Badania jakości wód podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzone były przez Państwowy Instytut Geologiczny w Warszawie na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, dostępny w Internecie: <http://poznan.wios.gov.pl/monitoring-srodowiska/Monitoring%20wod%20podziemnych/Wody%20podziemne%202017.pdf>, [dostęp 12.04..2020 r.]

¹⁶ Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. z 2016 poz. 1967), str. 182, 186, 410

- rekultywacja odkrywek w sposób ograniczający zagrożenie dla jakości wód podziemnych,
- prowadzenie monitoringu lokalnego wokół ujęć wód podziemnych o poborze przekraczającym 1000 m³/d,
- ustalenie wartości obniżonych celów środowiskowych,
- zmiana zapisów w ustawach Prawo wodne oraz Prawo ochrony środowiska.

Dla obszaru chronionego (OCHK Jezior Żnińskich) celem środowiskowym jest zachowanie różnorodności biologicznej siedlisk. Ochrona zbiorników wód powierzchniowych (naturalnych, płynących i stojących) wraz z pasem otaczającej roślinności.

W projekcie planu należy ochronić pas zieleni otaczający teren przybrzeżny Jeziora Żnińskiego Dużego. Podobnie jak w przypadku wód powierzchniowych, mamy tutaj do czynienia z uregulowanym problemem gospodarki wodno-ściekowej, zatem nie przewiduje się możliwego zanieczyszczenia wód podziemnych z powierzchni ziemi. Również podłoże geologiczne obszaru objętego planem charakteryzuje się słabą przepuszczalnością (za wyjątkiem pasa nadjeziornego). Co prawda zaopatrzenie w wodę tego obszaru następuje z ujęć podziemnych, to jednak nie wykazano tutaj przekroczenia poboru wody.

Powietrze atmosferyczne

Dotrzymanie wymaganych prawem norm jest wyrazem troski o środowisko i podstawą jego ochrony przed oddziaływaniem negatywnych czynników, stanowi także element ochrony zdrowia ludzi. Początkowo obserwowano znaczący wpływ na jakość powietrza sektora energetyki i przemysłu, a znacznie mniejszy sektora transportu i bytowo-komunalnego. W wyniku stosowania rozwiązań techniczno-technologicznych i prawnych, wpływ sektora przemysłu znacznie się zmniejszył. Jednakże mimo znacznej redukcji emisji w tym obszarze, standardy jakości powietrza nadal nie są dotrzymane. Wyniki ocen rocznych wskazują, że za nieodpowiednią jakość powietrza w Polsce odpowiada w pierwszej kolejności zjawisko tzw. niskiej emisji, pochodzącej z sektora bytowo-komunalnego oraz z transportu. Dla obszaru planu, głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza jest transport samochodowy. System grzewczy dla zabudowy na obszarze opracowania pochodzi z sieci ciepłej, w związku z tym nie ma zanieczyszczeń powietrza z palenisk domowych.

Ocena jakości powietrza w województwie kujawsko-pomorskim za rok 2019¹⁷, wykazała ciągle istniejący problem z przekroczeniem dopuszczalnego poziomu stężenia benzo(a)pirenu, a także pyłów zawieszonych PM10 i PM2,5.

Na obszarze planu powstanie nowej zabudowy nie powinno wiązać się z pojawieniem się nowych źródeł zanieczyszczeń powietrza, z uwagi na fakt uzbrojenia całego terenu w sieć ciepłowniczą. Zakłada się, że nowa zabudowa będzie również korzystała z tej sieci.

Składowanie odpadów

W gminie Żnin funkcjonuje zorganizowany system gospodarki odpadami komunalnymi. Przy przestrzeganiu przepisów prawa i odpowiedniej organizacji zbiórki odpadów z obszaru realizacji planu nie powinno wystąpić zagrożenie dla jakości wód czy jakości gleb. Na omawianym obszarze nie stwierdza się zagrożeń dla środowiska przyrodniczego, które mogłyby wynikać z niewłaściwej gospodarki odpadami.

Gleby

Obszar opracowania jest terenem całkowicie przekształconym antropogenicznie. Lokalizacja nowych inwestycji budowlanych zawsze będzie powodowała uszczelnienie fragmentów powierzchni biologicznie czynnych oraz usuwanie wierzchniej warstwy gleby.

¹⁷ Roczne oceny jakości powietrza w województwie kujawsko-pomorskim, Ocena na rok 2019, dostępny w Internecie: <http://powietrze.gios.gov.pl/pjp/publications/card/14182> [dostęp: 25-03-2021]

Co więcej, istnieje możliwość wystąpienia zmian w ukształtowaniu terenu, obejmujących między innymi wykonanie wykopów, nasypów i wyrównania powierzchni terenów, zwłaszcza w przypadku wschodniej części obszaru, gdzie występuje urozmaicona rzeźba terenu. Podobnie przeznaczenie terenów pod budowę dróg i parkingów będzie wymagało zajęcia powierzchniowego terenu i uszczelnienia go zgodnie z technologią budowy obiektów komunikacyjnych. Takie przekształcenie terenu będzie miało charakter stały oraz długoterminowy. Zmiany w ukształtowaniu terenu mogą być również spowodowane budową nowych oraz modernizacją istniejących sieci infrastruktury technicznej.

Wszelkie prace budowlane mogą prowadzić do zmiany właściwości fizycznych i chemicznych podłoża oraz mogą powodować powstawanie mas ziemnych, które na podstawie przepisów odrębnych muszą zostać zagospodarowane w należyty sposób lub usunięte z terenu inwestycji. Ponadto zagrożeniem dla powierzchni ziemi może być niewłaściwe przechowywanie odpadów stałych do czasu ich wywiezienia na składowisko odpadów komunalnych.

Aby minimalizować negatywny wpływ inwestycji na warunki glebowe, tereny budowlane powinny zostać nasycone odpowiednim procentem powierzchni biologicznie czynnej. Stwierdza się konieczność zachowania pasa zieleni przylegającego do brzegów Jeziora Żnińskiego Dużego, z uwagi m. in. na istniejącą roślinność przybrzeżną, występujące grunty pochodzenia organicznego (północno-wschodnia część obszaru).

Klimat akustyczny

Przewiduje się, że na etapie robót budowlanych warunki przebywania na obszarze planu oraz w jego otoczeniu mogą być czasowo niekomfortowe z powodu zwiększonego poziomu hałasu oraz zanieczyszczenia powietrza spowodowanego emisją spalin i pyłem. Nie prognozuje się jednak docelowego pogorszenia klimatu akustycznego na analizowanych terenach, z uwagi na brak rozbudowy układu komunikacyjnego, bądź niewielką jego korektę.

Promieniowanie elektromagnetyczne

Ograniczenia wynikające z przebiegu sieci infrastruktury technicznej przez teren planu nie są duże i nie wpłyną negatywnie na realizację inwestycji i środowisko przyrodnicze.

Częstotliwość pól elektromagnetycznych monitoruje m.in. GIOŚ w ramach państwowego monitoringu środowiska. Z dokumentu pn. „Ocena poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku za lata 2017-2019 w województwie kujawsko-pomorskim – w oparciu o wyniki pomiarów wykonanych przez Inspekcję Ochrony Środowiska¹⁸, wynika, że w punkcie pomiarowym zlokalizowanym w Żninie przy ul. Sienkiewicza, przeprowadzono pomiary, które nie wykazały przekroczenia dopuszczalnego poziomu promieniowania elektromagnetycznego zarówno w 2017 roku jak i poprzednich trzech cyklach pomiarowych. W tych samych lokalizacjach pomiarów dokonuje się raz na 3 lata.

2) Ocena odporności środowiska na degradację oraz zdolność do regeneracji.

Omawiany obszar objęty miejscowym planem jest całkowicie przekształcony antropogenicznie, a zmiany jakie zaszły w środowisku są już znaczne i praktycznie nieodwracalne. Jest to teren poddany dużej presji środowiskowej i nie występuje na nim naturalna zdolność do regeneracji środowisk. Przedmiotowy teren położony jest w północnej części miasta Żnin, stanowi on zagospodarowane osiedle mieszkaniowe wraz z towarzyszącą zabudową usługową. Tereny objęte planem są w większości zainwestowane i ich funkcjonowanie jest w pełni uzależnione od działalności człowieka. W obszarze opracowania występują większe skupiska zieleni wysokiej – wzdłuż jeziora oraz wzdłuż rowu

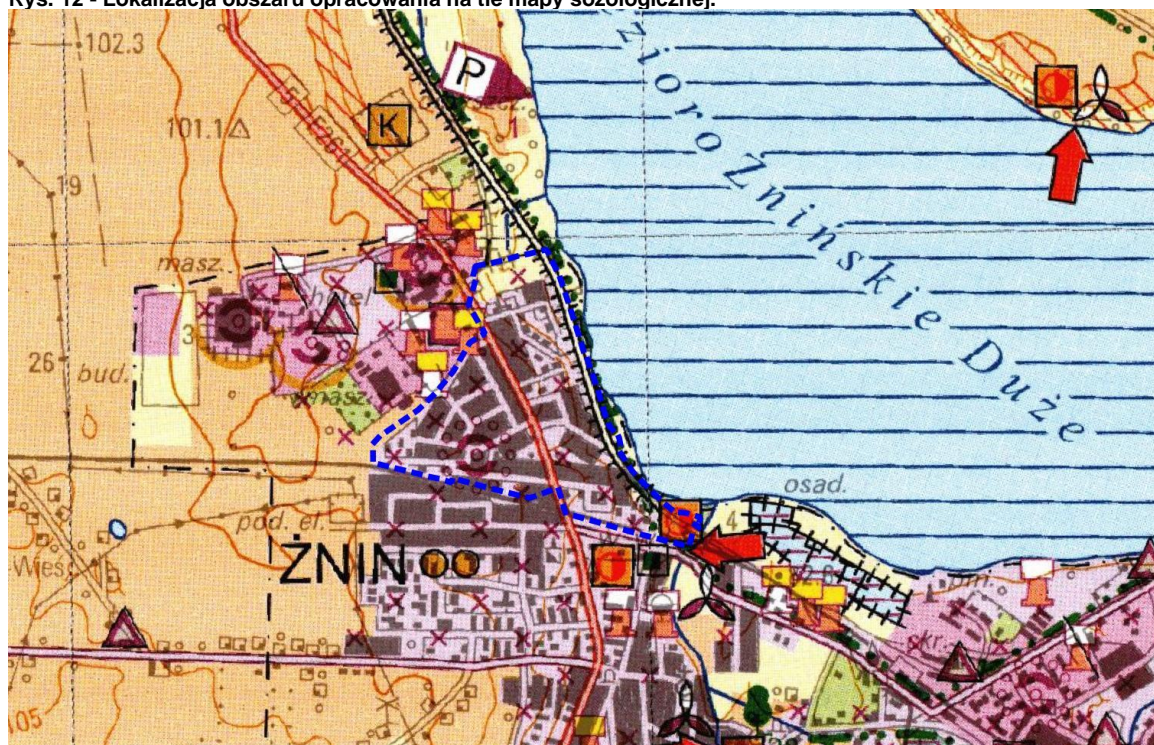
¹⁸ <https://www.gios.gov.pl/pl/kujawsko-pomorskie-pem> [dostęp: 16.04.2021 r.]

wodnego w okolicach ul. Słonecznej. Występują też pojedyncze zadrzewienia, w tym zadrzewienia wysokie (ul. Mickiewicza).

Powstanie nowej zabudowy nie spowoduje wzrostu emisji zanieczyszczeń powietrza z uwagi na podłączenie budynków ogrzewanych do sieci ciepłowniczej. Zanieczyszczenia powietrza mogą pochodzić z ruchu transportowego.

Zagrożenia nadzwyczajne dotyczyć mogą niespodziewanych zjawisk przyrodniczych (tj. powódzie, huragany, ulewne deszcze itp.) lub awarii wynikających z zawodności sprzętu lub zaniedbań ludzi. Powodem zagrożeń dla środowiska mogą być wadliwie wykonane bądź wadliwie działające instalacje mechaniczne, niewystarczające lub nadmierne uszczelnienie podłoża, zła gospodarka ściekowa, lub niewłaściwa gospodarka odpadami.

Rys. 12 - Lokalizacja obszaru opracowania na tle mapy sozologicznej.

Źródło: geoportal, dane WMS (<https://www.geoportal.gov.pl/>), dostęp: 25.13.2021 r.

3) Ocena stanu ochrony i użytkowania zasobów przyrodniczych, w tym różnorodności biologicznej.

Najcenniejsze z punktu widzenia różnorodności biologicznej tereny znajdują się wzdłuż wschodniej granicy obszaru opracowania, gdzie również częściowo objęte są one Obszarem Chronionego Krajobrazu Jezior Żnińskich. Możliwy do wykorzystania w celu poprawy bioróżnorodności będzie też teren położony wzdłuż rowu przy ul. Słonecznej (w zachodniej części opracowania). Pozostałe tereny znajdują się poza terenami chronionymi i cennymi przyrodniczo zatem stan ochrony środowiska jest w nim utrzymany na niskim poziomie. Ze względu na wysoki stopień urbanizacji nie występują na nim większe skupiska zieleni, które mogłyby być ostoją dla zwierzyny drobnej. Dominuje zieleń ogrodów i po zachodniej stronie od ul. Mickiewicza, zabudowa jest bardziej gęsta z mniejszymi działkami budowlanymi. Zachodnia strona jest zagospodarowana nieco bardziej ekstenywnie również z powodu dużego spadku terenu ku jezioru.

4) Ocena stanu zachowania walorów krajobrazowych oraz możliwości ich kształtowania

Świadoma działalność krajobrazotwórcza, poza kierowaniem się wartościami estetycznymi musi także liczyć się z zastanym środowiskiem i jego mieszkańcami. Walory krajobrazowe obszaru objętego planem są duże z uwagi na atrakcyjne ukształtowanie terenu we wschodniej części opracowania oraz przez obecność Jeziora Żnińskiego Dużego. Z kolei kwartały zachodniej części oraz sieć dróg gminnych i osiedle zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej sprawiają, że krajobraz tej części miasta stanowi regularnie zagospodarowaną strukturę urbanistyczną. Kształtowanie krajobrazu w ramach obszaru objętego planem powinno się skupić na jak najlepszym wpisaniu nowej zabudowy w istniejącą już tkankę urbanistyczną oraz zapewnieniu jej optymalnej obsługi komunikacyjnej.

Na obszarze planu występują strefy ochrony konserwatorskiej, stanowiska archeologiczne oraz obiekty wpisane do gminnej ewidencji zabytków, zatem występuje w tu konieczność ich ochrony. Ponadto, część nadjeziorna planu objęta jest strefą ochrony konserwatorskiej krajobrazu i ekspozycji, której celem jest zabezpieczenie właściwego eksponowania zespołu zabytkowego, zachowanie jego indywidualnej sylwety, ochrona przed powstaniem dominant widokowych, zachowanie historycznych relacji przestrzennych, ustalenie nieprzekraczalnych gabarytów i wysokości nowej zabudowy.

Stan zachowania walorów krajobrazowych oraz możliwość ich kształtowania ocenia się bardzo dobrze. Odbiór wizualny przestrzeni objętej planem jest zasadniczo pozytywny a ustalenia planu powinny adekwatnie utrzymywać ten stan, nie dopuszczając do powstania form obcych dla tego otoczenia.

5) Ocena zgodności dotychczasowego użytkowania i zagospodarowania obszaru z cechami i uwarunkowaniami przyrodniczymi

Ze względu na położenie obszaru poza terenami chronionymi jego użytkowanie jest zgodne z cechami środowiska przyrodniczego na tym obszarze. Wszystkie przekształcenia jakie miały zajść w środowisku przyrodniczym już zaszły, a obecne użytkowanie nie ma znacząco negatywnego wpływu na zastane uwarunkowania przyrodnicze. Dogęszczenie zabudowy w obrębie planu może mieć natomiast korzystny wpływ na sąsiednie tereny chronione. Wprowadzenie w granicach planu nowej zabudowy będzie miało niewielki wpływ na obecną strukturę funkcjonalno-przestrzenną o ile zostaną utrzymane adekwatne gabaryty zabudowy do otaczającej skali zabudowy. Zapewnione zostaną z jednej strony nowe tereny inwestycyjne, które będą się rozwijać w sposób harmonijny, a z drugiej skoncentruje zabudowę, tworząc tym samym zwartą jednostkę urbanistyczną.

6) Ocena charakteru i intensywności zmian zachodzących w środowisku przyrodniczym

Zmiany w środowisku są znaczne. Wpływ na nie ma przede wszystkim stopniowo zagęszczająca się zabudowa mieszkaniowa i usługowa, coraz bardziej obciążony układ komunikacyjny. Intensywność zmian zachodzących obecnie w środowisku jest już jednak stosunkowo niewielka, z uwagi na w zasadzie pełne zagospodarowanie terenu z możliwością uzupełnień zabudowy na niewielką skalę. Obszar planu stanowi funkcjonujące osiedle zabudowy mieszkaniowej głównie jednorodzinnej o średniej intensywności zabudowy. Teren obejmuje obszary chronione (OCHK), w jego skład wchodzi skupiska roślinności znajdujące się w strefie przybrzeżnej jeziora oraz w rejonie ul. Słonecznej.

Uzupełnienie zabudowy musi się odbywać z odpowiednim nasyceniem powierzchnią biologicznie czynną, ponieważ to zieleń ogrodów będzie tutaj czynnikiem wspomagającym bioróżnorodność. Natomiast uporządkowanie układu komunikacyjnego może podnieść poziom bezpieczeństwa oraz zapewnić zaplecze parkingowe.

7) Możliwości ograniczenia zagrożeń dla środowiska przyrodniczego

W celu zminimalizowania niekorzystnego wpływu ustaleń miejscowego planu dla omawianego obszaru należy dążyć do zachowania w jak największym stopniu powierzchni biologicznie czynnych.

Inne rozwiązania minimalizujące negatywne oddziaływanie na środowisko powinny zmierzać do racjonalnego wykorzystania terenu. Celem minimalizacji niekorzystnego oddziaływania na środowisko przyrodnicze zaleca się:

- wprowadzenie obowiązku odpowiedniego nasycania terenu zielenią,
- zachowanie cennej zieleni, uzupełnienie i ochrona zieleni wysokiej (zwłaszcza przy wschodniej granicy planu),
- zachowanie i ochrona szpalerów drzew wzdłuż ulicy Mickiewicza,
- utrzymanie naturalnego ukształtowania terenu,
- sprecyzowanie zasad obsługi infrastrukturą techniczną,
- odpowiednia gospodarka odpadami.

4. Wstępna prognoza dalszych zmian zachodzących w środowisku przy utrzymaniu obecnego użytkowania i zagospodarowania.

Wstępna prognoza dalszych zmian zachodzących w środowisku, polega na określeniu kierunków i możliwej intensywności przekształceń i degradacji środowiska, które może powodować dotychczasowe użytkowanie i zagospodarowanie obszaru.

Dotychczasowe użytkowanie i zagospodarowanie obszaru objętego planem pozostanie na obecnym poziomie funkcjonowania. Nieznacznemu zmniejszeniu mogą ulec powierzchnie niezabudowane oraz powierzchnie biologicznie czynne.

Ukształtowanie terenu – planowane inwestycje mogą powodować pewne deniwelacje terenu. Na etapie budowy możliwe jest również pojawienie się wykopów.

Środowisko wodne – powstanie nowej zabudowy mieszkaniowej będzie wiązało się ze wzrostem ilości ścieków bytowych, a także wzrost zapotrzebowania na wodę. Brak działań zwłaszcza w zakresie gospodarki wodno-ściekowej może prowadzić do niekorzystnych zmian w stosunkach wodnych obszaru i w terenach przyległych doprowadzając do zanieczyszczenia wód powierzchniowych oraz podziemnych.

Powietrze atmosferyczne – nie prognozuje się stałego pogorszenia się warunków areosanitarnych obszaru. Możliwe są czasowe pogorszenia jakości powietrza związane z ruchem transportowym.

Roślinność - konieczne jest dążenie do wprowadzenia zieleni wysokiej w granicach opracowania.

Krajobraz – nie prognozuje się silnych przekształceń krajobrazu.

Prognozowane zmiany w środowisku przyrodniczym w związku z dotychczasowym użytkowaniem i zagospodarowaniem, jak i z możliwością jego intensyfikacji nie powinny mieć charakteru gwałtownych przekształceń. Prawidłowa realizacja zagospodarowania terenu, z zachowaniem wymagań ochrony środowiska, powinna rozpocząć się od wyposażenia terenu w infrastrukturę techniczną i komunikacyjną, która umożliwi stopniowe zagospodarowywanie terenów z zachowaniem walorów przyrodniczych i krajobrazowych, co zostało już zapewnione w analizowanym obszarze. Na obszarze zlokalizowane są następujące sieci:

- drogowa wraz z oświetleniem,
- kanalizacji sanitarnej,
- kanalizacji deszczowej,
- wodociągowa,
- elektroenergetyczna,
- ciepłownicza.

Należy ponadto zwrócić uwagę na fakt, że zabudowa przedmiotowych terenów jest zgodna z aktualnie obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żnin.¹⁹

¹⁹ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żnin (uchwała nr XXVIII/305/2020 Rady Gminy Żnin z dnia 29 grudnia 2020 r.)

OPRACOWANIE EKOFIZJOGRAFICZNE PODSTAWOWE NA POTRZEBY PROJEKTU MIEJSCOWEGO PLANU
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ŻNIN PÓŁNOC

Rys. 13 - Lokalizacja obszaru opracowania na tle Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żnin.

Źródło: Urząd Miejski w Żninie

5. Określenie przyrodniczych predyspozycji do kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej.

Podstawowymi elementami środowiska decydującymi o przydatności funkcjonalno-przestrzennej są warunki glebowe, wodne i klimatyczne oraz walory przyrodnicze, kulturowe i krajobrazowe. W obszarze planu nie zaobserwowano zwierząt, roślin, grzybów ani siedlisk objętych ochroną prawną. Wschodni kraniec obszaru położony jest w ramach OCHK Jezior Żnińskich stanowiącego formę ochrony przrody na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Na terenie występują obiekty zabytkowe oraz stanowiska archeologiczne, a także strefa ochrony konserwatorskiej ochrony ekspozycji.

Przekształcenie omawianego terenu powinno stanowić uzupełnienie luk w istniejącej już zabudowie i dopełnienie zabudowy zwartej jednostki osadniczej, co zapewni rezerwę inwestycyjną w miejscu wyposażonym już w odpowiednie sieci infrastruktury technicznej – może to pomóc w ograniczeniu niekontrolowanego rozlewania się zabudowy na innych terenach, w tym takich o większej wartości przyrodniczej.

6. Ocena przydatności środowiska dla rozwoju.

Ocena przydatności środowiska, polegająca na określeniu możliwości rozwoju i ograniczeń dla różnych rodzajów użytkowania i form zagospodarowania obszaru dowodzi, że obszary wolne obecnie od zabudowy mogą być zagospodarowane zabudową kubaturową, ze względu na położenie w centrum terenów już zainwestowanych. Zabudowa powinna utrzymywać maksymalną intensywność na poziomie sąsiednich terenów zabudowy mieszkalnej lub zabudowy usługowej i być wyposażona w optymalny układ komunikacyjny.

W planowanym zagospodarowaniu terenów należy zapewnić zachowanie walorów przyrodniczo-krajobrazowych (ukształtowanie terenu, ekspozycja) oraz ulepszenie istniejących powiązań przyrodniczych (zachowanie wysokich wskaźników powierzchni biologicznie czynnej).

7. Określenie uwarunkowań ekofizjograficznych.

1) Przydatność terenów dla rozwoju funkcji użytkowych.

Tab. 3 - Przydatność terenów dla rozwoju funkcji użytkowych

Funkcja użytkowa		Przydatność terenu
1.	Mieszkaniowo-usługowa	Duża przydatność terenu pod wybraną funkcję – niskie zwierciadło wód podziemnych, brak większych skupisk zieleni wysokiej, położenie poza terenami cennymi przyrodniczo, z uwzględnieniem obiektów zabytkowych, a także istniejące osiedle zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wraz z enklawami zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej.
2.	Przemysłowa	Brak przydatności terenu pod wybraną funkcję, ze względu położenie w sąsiedztwie terenów mieszkaniowych oraz usługowych, a także ze względu na brak zgodności z dokumentami strategicznymi gminy.
3.	Rekreacyjno-wypoczynkowa	Brak przydatności terenu pod wybraną funkcję, ze względu położenie w sąsiedztwie terenów mieszkaniowych oraz usługowych.
4.	Rolnicza	Brak możliwości rozwoju tej funkcji.
5.	Leśna	Brak predyspozycji terenu do zalesienia.
6.	Uzdrowskowa	Analizowane grunty nie posiadają walorów uzdrowskich.
7.	Komunikacyjna	Funkcja komunikacyjna może stanowić uzupełnienie zabudowy kubaturowej.

Zródło: Opracowanie własne

Na rysunku oceny ekofizjograficznej, stanowiącym załącznik nr 1 do niniejszego opracowania określono strefy pretendujące do określonego sposobu zagospodarowania. W ramach tych stref wyznaczono:

- strefę A1 – strefa dużej przydatności pod zabudowę. Uwarunkowaniami sprzyjającymi zabudowie są: podłoże geologiczne, niski poziom zwierciadła wód gruntowych, dobre przewietrzanie terenu, istniejące zagospodarowanie (osiedle mieszkaniowe wraz z rozbudowanym układem komunikacyjnym).

- strefę A2 – strefa przydatności pod zabudowę z ograniczeniami. Uwarunkowaniami sprzyjającymi są: podłoże geologiczne, niski poziom zwierciadła wód gruntowych, dobre przewietrzanie terenu, istniejące zagospodarowanie (osiedle mieszkaniowe wraz z rozbudowanym układem komunikacyjnym), atrakcyjność krajobrazowa, sąsiedztwo jeziora. Uwarunkowaniami niesprzyjającymi są: duże spadki w ukształtowaniu terenu powodujące utrudnienia budowlane i komunikacyjne, użytkowe oraz szybki spływ wód opadowych. Ponadto, teren ma ograniczenia wynikające z występowania obiektów zabytkowych oraz stref ochrony konserwatorskiej, które należy uwzględnić w zagospodarowaniu.

- strefę B1 – strefa przyrodnicza z niewielką przydatnością pod zabudowę lub jej brakiem. Strefa ta posiada uwarunkowania środowiskowe niesprzyjające zabudowie. Należy do nich: obecność roślinności przybrzeżnej, drzew wysokich, terenów podmokłych, gruntów pochodzenia organicznego. Część strefy objęta jest formą ochrony przyrody oraz występuje sąsiedztwo obszarów szczególnego zagrożenia powodzią. Obszar powinien pełnić funkcje przyrodnicze z możliwością realizacji ciągów pieszych i rowerowych (śląd nieczynnej linii kolejowej) oraz dostępnością terenów jeziora dla spacerowiczów.

- strefę B2 - strefa przyrodnicza z niewielką przydatnością pod zabudowę lub jej brakiem, wskutek ukształtowania terenu, które uniemożliwia racjonalne zagospodarowanie pod zabudowę bez znacznych przekształceń rzeźby terenu. Ponadto, na tym terenie występuje zieleń wysoka.

- strefę B3 - strefa przyrodnicza z niewielką przydatnością pod zabudowę z uwagi na sąsiedztwo rowu melioracyjnego, istniejącej roślinności oraz niekorzystnego dostępu komunikacyjnego i podziałów własnościowych. Należy dążyć do ochrony spontanicznej

roślinności na tym terenie przy jednoczesnej regularnej konserwacji rowu, w celu zapobieżenia utracie jego funkcji odwadniających teren.

2) Tereny zapewniające prawidłowe funkcjonowanie środowiska i różnorodności biologicznej.

W celu zapewnienia prawidłowego funkcjonowania środowiska i różnorodności biologicznej, konieczne jest wprowadzenie zieleni wysokiej towarzyszącej zabudowie, a także zapewnienie odpowiedniego nasycenia terenów przyszłej zabudowy powierzchniami czynnymi biologicznie oraz zielenią towarzyszącą.

3) Ograniczenia wynikające z konieczności ochrony zasobów środowiska i z występowania uciążliwości i zagrożeń środowiska.

Na terenie nie występują ograniczenia wynikające z konieczności ochrony zasobów środowiska i wynikające z występowania uciążliwości i zagrożeń środowiska.

8. Przepisy prawa i dokumenty pomocnicze.

Podczas sporządzania niniejszego dokumentu korzystano z informacji zawartych w następujących materiałach źródłowych:

- mapy topograficzne, mapy zasadnicze, mapy ewidencyjne, mapy glebowo – rolnicze;
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żnin (uchwała nr XXVIII/305/2020 Rady Gminy Żnin z dnia 29 grudnia 2020 r.);
- Strategia rozwoju gminy Żnin na lata 2015-2020 (URM XVIII/204/2016);
- „Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” (SPA 2020) – www.ms.gov.pl;
- Państwowy Instytut Geologiczny, Centralna Baza Danych Geologicznych, dostępny w Internecie: <http://bazagis.pgi.gov.pl/website/cbdg/viewer.htm>;
- Polska – Rejony Fizycznogeograficzne wg Jerzego Kondrackiego;
- Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry - Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. z 2016 poz.1967);
- Ramowa Dyrektywa Wodna - Dyrektywa 2000/60/We Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz.U. UE L z dnia 22 grudnia 2000 r.);
- Państwowy Instytut Geologiczny, Badania jakości wód podziemnych prowadzone w sieci krajowej w ramach monitoringu operacyjnego w 2017 r.;
- Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Stan Środowiska w województwie kujawsko-pomorskim w roku 2019;
- Roczne oceny jakości powietrza w województwie kujawsko-pomorskim, Ocena na rok 2019;
- Regionalizacja geobotaniczna Polski, J. M. Matuszkiewicz, Polska Akademia Nauk, IGiPZ PAN, Warszawa, 2008;
- Potencjalna roślinność naturalna Polski, J. M. Matuszkiewicz, Polska Akademia Nauk, IGiPZ PAN, Warszawa, 2008;
- Europejska Konwencja Krajobrazowa, sporządzona we Florencji dnia 20 października 2000 r.;
- Mapa obecności gatunków, dostępny w Internecie: <https://www.ornitho.pl>;
- Klimat dla gminy Suchy Las, dostępny w Internecie: <https://www.meteoblue.com>;
- Bank Danych Lokalnych, GUS, dostępny w Internecie: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL>;
- Archiwum Map Zachodniej Polski, dostępny w Internecie: <http://mapy.amzp.pl/maps.shtml>;
- Mapy WMS, dostępny w Internecie: <https://www.geoportal.gov.pl/uslugi/usluga-przegladania-wms>;
- literatura specjalistyczna.

Ponadto sporządzając ekofizjografię oparto się na następujących aktach prawa:

- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2021 r., poz. 247);
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2020 poz. 293 ze zm.);
- Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2020, poz. 282 ze zm.);
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2020, poz. 55 ze zm.),
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2020, poz. 1064 ze zm.);

- Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. prawo budowlane (Dz. U. 2020, poz. 1333 ze zm.);
- Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2017, poz. 1161 ze zm.);
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2020, poz. 1219 ze zm.);
- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. prawo wodne (Dz. U. z 2020, poz. 310 ze zm.);
- Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzeniu ścieków (Dz. U. z 2020 poz. 2028);
- Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2020 r., poz. 1439 ze zm.);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014, poz. 112);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r., w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r., poz. 1409);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 28 grudnia 2016 r., w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2016 r., poz. 2183 ze zm.);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r., w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014 r., poz. 1408);
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich sytuowanie (Dz. U. z 2019 r., poz. 1065 ze zm.);
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 6 lutego 2003 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych (Dz. U. z 2003 r., poz. 401).

9. Spis ilustracji i tabel.

Załącznik graficzny nr 1

Rys. 1 – Lokalizacja obszaru opracowania w mieście Żnin na tle mapy topograficznej....5	5
Rys. 2 – Lokalizacja obszaru opracowania na tle ortofotomapy.....6	6
Rys. 3 – Lokalizacja obszaru opracowania na tle mapy hipsometrycznej.7	7
Rys. 4 – Przekrój podłużny terenu na podstawie numerycznego modelu terenu - pomiędzy ul. Mickiewicza a brzegiem Jeziora Żnińskiego Dużego na wysokości ulic Na Skarpie i Brzegowej.....7	7
Rys. 5 – Przekrój podłużny terenu na podstawie numerycznego modelu terenu - pomiędzy ul. Mickiewicza a brzegiem Jeziora Żnińskiego Dużego na wysokości ulic Bohaterów i Moniuszki.8	8
Rys. 6 – Obszar opracowania planu na tle mapy wydzielen geologicznych na podstawie szczegółowej mapy geologicznej Polski Państwowego Instytutu Geologicznego.....8	8
Rys. 7 - Lokalizacja obszaru opracowania na tle mapy hydrograficznej.....10	10
Rys. 6 – Róża wiatrów dla gminy Żnin.....13	13
Rys. 7 - Średnie temperatury i opady w gminie Żnin.....14	14
Rys. 8 – Lokalizacja w obszarze opracowania planu: stref ochrony konserwatorskiej „B” i ochrony konserwatorskiej krajobrazu i ekspozycji „E” oraz budynków ujętych w gminnej ewidencji zabytków.....18	18
Rys. 8 – Lokalizacja obszaru opracowania na tle mapy topograficznej z 1940 r.18	18
Rys. 9 - Lokalizacja obszaru opracowania na tle mapy sozologicznej.24	24
Rys. 10 - Lokalizacja obszaru opracowania na tle Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żnin.....28	28
Tab. 2 - Wyniki oceny jakości powietrza w roku 2019 pod kątem ochrony zdrowia ludzi11	11
Tab. 3 - Wyniki oceny jakości powietrza w roku 2019 pod kątem ochrony roślin.....12	12
Tab. 4 - Przydatność terenów dla rozwoju funkcji użytkowych.....31	31